

# Proč je obtížné lidem s autismem poskytovat sociální služby?

Mýty a pravdy kolem lidí s autismem

PhDr. Hynek Jůn, Ph.D.



# Základní mýty ohledně lidí s PAS

- člověk s autismem = problém,
- sociální služba pro lidi s autismem je vždy drahá (cena lůžka v APLA Praha je od 5400 Kč – 80000 Kč/měsíc dle problémovosti chování),
- určitá věc v lidských právech je vždy špatně nebo vždy dobře.

# Základní pravdy ohledně lidí s PAS

- člověk s autismem = větší nárok na asistenty,
- dodržování lidských práv stojí peníze (je těžké věřit organizaci, kde je jeden asistent na 20 klientů, že jejich priorita je individuální přístup),
- služby pro lidi s autismem jsou obecně náročnější a dražší než u jiných handicapů.

# Kde jsou lidé s autismem a problémovým chováním?

Lidé s autismem často pendlují mezi:

- zhroucenou rodinou,
- psychiatrickou nemocnicí,
- sociální službou/školou.



# Důležité

**Spolupráce mezi rodinou, školou, sociální službou a případně zdravotnickým zařízením**

Příklad:

Norské fondy – Program CZ11 „Iniciativy v oblasti veřejného zdraví“, MGS pro Aktivitu I. – Psychiatrická péče (spolupráce APLA a PN Bohnice)

# Norské fondy spolupráce APLA a PN Bohnice

Návaznost služby z PN Bohnice do života po propuštění.

Přiblížení se běžnému životu u pacientů, kteří prozatím nemohou opustit PN Bohnice.

Návaznost služby APLA do PN Bohnice.

# Proč je těžké poskytovat služby lidem s autismem?

4 základní specifická problémová chování u lidí s PAS

....

Nechuť se zapojovat do kolektivního způsobu života.





# V čem přesně selhávají lidé s autismem ve velkých zařízeních

Vzhledem k tomu, že autismus je i porucha sociálních vztahů, je velmi složité klientelu s autismem zapojovat do kolektivního způsobu života.

# V čem přesně selhávají lidé s autismem ve velkých zařízeních

Lidé s autismem často nechápou, proč by měli například čekat v jídelně na ostatní, až dojí.

Po svém jídle ihned odcházejí.

# V čem přesně selhávají lidé s autismem ve velkých zařízeních

Ve většině Domovů je příliš málo personálu na to, aby člověk s autismem mohl po jídle ihned odejít.

Chybí asistent, který by ho doprovodil.

## V čem přesně selhávají lidé s autismem ve velkých zařízeních

Personál tak musí zapojit klienta s autismem proti jeho vůli do společného života skupiny, nedovolí klientovi odejít a trvá na jeho setrvání do té doby, dokud nedojí ostatní.

# V čem přesně selhávají lidé s autismem ve velkých zařízeních

Incidenty u lidí s autismem tak nejsou často primárně spouštěny handicapem...

...ale sociální službou, která jim je poskytována.

# V čem přesně selhávají lidé s autismem ve velkých zařízeních

Malá skupina sebou nese automaticky menší tlak na začlenění klienta...

...malá skupina je vždy dražší než velká skupina.

# V čem přesně selhávají lidé s autismem v extrémně malých zařízeních

Extra malá skupina (jeden asistent na směně) s sebou nese automaticky větší tlak na asistenta.

Absence interakcí pro pasivní zapojení.

....

Těžké soužití ze strany asistenta - klient mě nechce, ale stále mě potřebuje.





# Jak to, že asistent prožívá nepohodu s klientem?

**Personál se dostává do zátěžových situací s klientem kvůli:**

- své osobnosti,
- osobností a handicapu klienta,
- svým očekáváním.



# Co plyne ze supervizí? (Proč autismus patří v obtížnosti k nejsložitějším handicapům?)

Z pohledu personálu klient:	Z pohledu klienta personál:
- narušuje skupinu, nerespektuje potřeby ostatních	- tlačí na začlenění mezi lidi, které nemám rád a nezajímají mě
- nechce spolupracovat, vše odmítá	- nabízí nudné, zbytečné, smyslu-zbavené a plytké aktivity
- ptá se na to, co ví furt dokola a pořád stejně	- je podrážděný, když si přijdu slušně popovídat
- je fyzicky agresivní	- když už je toho na mě prostě moc a nesouhlasím, přeperou mě
Když skáčeme, jak on pískne, tak je spokojený.	Když skáču, jak oni pískají, tak jsou spokojení.

# Vztah asistent a klienta

Asistent a klient jsou propojené nádoby a často se svým chováním navzájem točí v kruhu a tím se vytáčí navzájem.

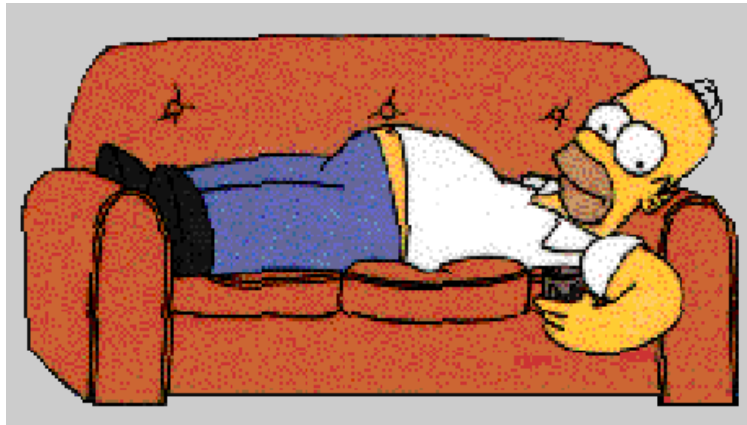


# Vzájemná propojenost

Z kruhu je často schopen  
vystoupit pouze asistent.

....

# Nechuť se aktivizovat



# Co když nechce nic dělat?

U některých dětí se musíme přesunout v myšlení z: **dělat s ním...**

...na: **být s ním**

# Základní východiska Preterapie

- Přejchod od: „**Dělat s...**“  
k: „**Být s...**“

Terapeut u lidí s Alzheimerovou chorobou: „Jediné, co můžu v pokročilém stádiu nabídnout je mé prosté lidství. Mluvím o tom jako o: „**Bytím s nicotou**“. Záleží na nás, zda to vidíme jako úspěch či neúspěch.““

- Přejchod od: **terapie aktivitami** k: **terapii prostředím**  
(přístup personálu, dům, respektování destruktivní hry aj.)

# Změny pokoje

- Jak to udělat, aby mohl být co nejvíce bez dozoru.
- Jak to udělat, aby na pokoji docházelo k co nejvíce senzoričným změnám.
- Jak to udělat, aby byl pokoj laskavý pro personál.
- Jak to udělat, abychom mohli respektovat destruktivní a senzoričnou hru.



# Prostor



# Co s ním, když nic neumí?

Aktivity s pasivním zapojením

# Aktivity s pasivním zapojením

Klient se zapojuje prostým sledováním nebo jiným senzorickým vnímáním aktivity bez nároku na jeho aktivní zapojení.

....

Neustálé dotazování se na jednu věc.



# Neustálé dotazování se na jednu věc

Klient se neustále ptá na to, co již ví.  
Klient po nás něco chce a my nevíme co.

# Autismus - syndrom přeskakující desky



# 1. Funkčnost

Ptáme se po smyslu toho, proč se ptá stále na jednu věc.

Často zjistíme, že otázka nemá **zjišťující** charakter, ale otázka je pokládána za účelem **udržení sociální interakce**.

Nechce informaci, chce plkat...

## 2. Čas

Zjišťujeme, kolik času chce člověk s autismem strávit v interakci s personálem.

Zjišťujeme aktivity, které zvyšují pravděpodobnost ptaní se na jednu věc.

Zjišťujeme aktivity, které snižují pravděpodobnost ptaní se na jednu věc.



## 3.Terapie

Prevence je důležitější než incidentní přístupy.

V rámci prevence používáme nácviky rozhovorů a příhodovníky.

# Shrnutí - co pomáhá u lidí s PAS

- malá skupina,
- upravený prostor - někdy cesta proti intuici,
- kvalitní personál - umí i neintuitivní přístupy.



# Shrnutí

---

Ze své podstaty preventivní terapie půjde vždy lépe v malých skupinách.

# Shrnutí

---

Malé skupiny jsou vždy dražší než velké skupiny.

# Otázky do diskuze

- Nakolik si naše společnost cení neporušování práv u lidí s handicapem?
- Chceme je vlastně neporušovat?

....

**Děkuji za pozornost**